

ประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ฉบับที่ D23 17 เม.ย. 68		วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น เกาหลีเหนือ- เกาหลีใต้	คาบสมุทรเกาหลีในภาวะตึงเครียด: พลวัตภูมิรัฐศาสตร์ ความมั่นคง และ บทบาทของไทยในเวทีภูมิภาค	
ประเด็นสำคัญ	- ขวัญที่เกิดขึ้นของทั้งสองประเทศเร็ว ๆ นี้ที่เขต DMZ - ข้อมูลพื้นฐานความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศ - สงครามเกาหลี และ บทบาทของ สหรัฐฯ - ประเด็นเกี่ยวกับเกาหลีเหนือ และ เกาหลีใต้ - ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศเกาหลีเหนือและใต้ - เมื่อทรมัปประกาศขึ้นภาษีประเทศไทยควรเสริมสร้างความร่วมมือกับ เกาหลีเหนือ และเกาหลีใต้ในเชิงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้อย่างไร	

เมื่อเร็ว ๆ นี้ เกาหลีเหนือและเกาหลีใต้เกิดเหตุการณ์ตึงเครียดในเขตปลอดทหาร (DMZ) ซึ่งเป็นพื้นที่กันชนระหว่างทั้งสองประเทศ ในช่วงต้นเดือนเมษายน 2025 โดยที่ ทหารเกาหลีใต้ต้องยิงเตือนหลังจากที่มีทหารเกาหลีเหนือบางนายติดอาวุธและใส่ชุดเกราะกันกระสุน รุกล้ำเข้าเขตปลอดทหาร

ความสัมพันธ์ระหว่าง เกาหลีเหนือ และ เกาหลีใต้ เป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยมีพื้นฐานมาจากประวัติศาสตร์ ความขัดแย้งทางการเมือง อุดมการณ์ และความมั่นคงทางทหารที่สืบเนื่องมาตั้งแต่สงครามเกาหลี ซึ่งจบลงโดยไม่มีการลงนามสันติภาพอย่างเป็นทางการ

สงครามเกาหลี เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน ค.ศ. 1950 หลังจากที่ยกทัพเกาหลีเหนือ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากโซเวียตและจีน แอบข้ามพรมแดนที่เส้นขนานที่ 38 และบุกโจมตีเกาหลีใต้โดยไม่ประกาศสงคราม เป็นการเริ่มต้นสงครามตัวแทนครั้งใหญ่ครั้งแรกในยุคสงครามเย็น **สหรัฐฯ** ถือเป็นแกนนำของกองกำลังสหประชาชาติ (UN Forces) ซึ่งเข้าช่วยเกาหลีใต้ในการต่อต้านการรุกรานของเกาหลีเหนือ ส่งกำลังทหารมากกว่า 300,000 นาย พร้อมยุทโธปกรณ์ทันสมัย และมีบทบาทหลักในยุทธการสำคัญ หลังจากที่ยกทัพสหรัฐฯ และกำลัง UN ภายใต้ UNC ผลักดันแนวรบเข้าใกล้ชายแดนจีน (แม่น้ำยาลู) จีนจึงส่งกองกำลัง “กองทัพลดปล่อยประชาชนจีน” (PLA) เข้ามาช่วยเกาหลีเหนือ ทำให้สงครามกลายเป็นการปะทะระหว่างจีนกับสหรัฐฯ ทางอ้อม

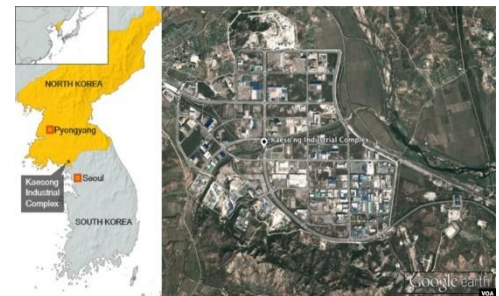

สุดท้ายเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้มีการตกลงสงบศึก (Peace Armistice) ที่เส้นขนาน 38 นี่เป็นจุดเริ่มต้นของความตึงเครียดระหว่างจีนกับสหรัฐฯ ที่ยืดเยื้อยาวนานมาจนถึงปัจจุบัน สถานะในปัจจุบันของทั้ง 2 ประเทศจึงเป็นลักษณะความขัดแย้งที่หยุดนิ่ง (Frozen Conflict) **บทบาทของสหรัฐฯ** ในสงครามนี้สอดคล้องกับนโยบาย “สกัดกั้นการขยายตัวของคอมมิวนิสต์” (Containment) ที่สหรัฐฯ ใช้ในหลายภูมิภาค ทำให้สงครามเกาหลีกลายเป็นสนามทดลองของยุทธศาสตร์สงครามเย็น และตอกย้ำบทบาทของสหรัฐฯ ในฐานะ “ตำรวจโลก” ที่ปกป้องเสรีภาพ

เกาหลีเหนือ : ประเด็นที่สำคัญอีกประการของประเทศเกาหลีเหนือคือ ความไม่ชัดเจนว่าประเทศเกาหลีเหนือมีอาวุธนิวเคลียร์ตามที่ชาติตะวันตกกล่าวหาหรือไม่ แต่ที่แน่ ๆ มีระบบจรวดที่สามารถส่งหัวรบข้ามทวีปได้ถึงแม้จะยังไม่มีหลักฐานชัดเจนว่าพวกเขามี “หัวรบนิวเคลียร์ที่ติดตั้งกับขีปนาวุธได้อย่างสมบูรณ์แบบ” แต่ศักยภาพโดยรวมของเกาหลีเหนือในปัจจุบันถือว่าอยู่ในระดับ สามารถโจมตีได้จริง หากเกิดความขัดแย้งรุนแรงซึ่งเกาหลีเหนือต้องการใช้ อาวุธนิวเคลียร์ เพื่อเป็น **เครื่องต่อรอง** (Bargaining Chip) กับ สหรัฐฯ เพราะเป็นสิ่งเดียวที่มีเพื่อป้องปราม สหรัฐฯ ได้ ในขณะเดียวกัน สหรัฐฯ มีการย้าย ขั้วมรบนมากขึ้นมีการล่าแดนมากขึ้น **เกาหลีใต้** : “นโยบายตะวันตแสง” หรือ “Sunshine Policy” คือแนวทางต่างประเทศของเกาหลีใต้เพื่อสร้างสันติภาพ ที่ริเริ่มขึ้นในปลายทศวรรษ 1990 และได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจังในช่วงปี 2000–2007 ภายใต้การนำของประธานาธิบดี คิมแดจุง และต่อมา โนมูฮยอน โดยมีเป้าหมายหลักดังนี้

1. ลดความตึงเครียดทางการทหาร
2. เปิดประตูสู่ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
3. สร้างความไว้วางใจเพื่อการรวมชาติในระยะยาว

Sunshine Policy ทำให้เกิดนิคมอุตสาหกรรมเคซอง นโยบาย Sunshine และนิคมอุตสาหกรรมเคซอง เป็น ตัวอย่างของการทูตเชิงรุกผ่านเศรษฐกิจ ที่พยายามเชื่อมความสัมพันธ์ด้วยสันติวิธี ถือเป็น การทดลองเชิงนโยบายที่สำคัญในระดับโลก แม้โครงการจะถูกระงับ แต่แนวคิด “ความร่วมมือก่อนเผชิญหน้า” ยังคงถูกพูดถึงเสมอว่าเป็นเส้นทางที่เป็นไปได้ หากทั้งสองฝ่ายมีความพร้อมและเชื่อมั่นซึ่งกันและกันในอนาคต

ในประเด็นของการสู้รบ เกาหลีใต้ ไม่สามารถรบเองได้จึงต้องยอม สหรัฐฯ ทุกอย่าง เช่น ถูกบีบบังคับให้ส่ง อาวุธ กระสุนเพื่อช่วยยูเครน และรวมถึงยอมเป็นพันธมิตรกับประเทศญี่ปุ่นด้วย

ความพยายามของสหรัฐฯ ในการลดความขัดแย้งระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ ในปี 2018–2019 โลกได้เห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่คาดฝัน เมื่อ ประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ ของสหรัฐฯ และ คิมจองอึน ผู้นำเกาหลีเหนือ พบกันตัวต่อตัวถึง 3 ครั้ง ซึ่งถือเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่ผู้นำสองประเทศนี้เจรจากันโดยตรง การเจรจาระหว่างสหรัฐฯ กับเกาหลีเหนือในช่วง 2018–2019 สะท้อนถึง โอกาสทองของสันติภาพ ที่เกือบเกิดขึ้น

จริงแต่ความคาดหวังที่แตกต่างกันของทั้งสองฝ่าย กลายเป็นอุปสรรคใหญ่ สหรัฐฯ ต้องการ “ปลดนิวเคลียร์ เกาหลีเหนือ ก่อนค่อยให้รางวัล” ขณะที่เกาหลีเหนือต้องการ “รางวัลก่อน แล้วค่อยคุยเรื่องปลดนิวเคลียร์” หรือ อาจจะมีสาเหตุมาจาก สหรัฐฯ ขาดความชอบธรรมในการวางกองกำลังสหรัฐฯ ในคาบสมุทรเกาหลี (USFK) และ คบหาบทบาทในฐานะ ผบ. UNC ซึ่งประเทศไทยเข้าร่วม โดยมีชุดนายทหารติดต่อ และ เจ้าหน้าที่กำกับครองอยู่ที่ บก.UNC อีกด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศเกาหลีเหนือและใต้

ประเทศไทยและเกาหลีเหนือ มีความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการ ตั้งแต่ปี 1975 อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์นี้ อยู่ในระดับจำกัด เนื่องจากไทยมีท่าทีร่วมกับประชาคมโลกในการประณามการทดลองนิวเคลียร์ และการละเมิดสิทธิมนุษยชนของเกาหลีเหนือ **ด้านเศรษฐกิจ** ในช่วงก่อนปี 2016 ประเทศไทยเป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศที่ยังมีการค้าขายกับเกาหลีเหนืออย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านสินค้าเกษตรและอาหารทะเล ตัวอย่าง สินค้าที่ไทยส่งออกไปเกาหลีเหนือ เช่น อาหารทะเลแปรรูป, ข้าว, ผลไม้กระป๋อง, วัสดุก่อสร้างบางประเภท สิ่งที่ เกาหลีเหนือเคยส่งออกมาไทย สินค้าเกษตรบางชนิด, เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายราคาถูก (ผลิตในโรงงานของรัฐ) การค้าระหว่างไทยกับเกาหลีเหนือ เคยมีอยู่จริงในระดับเล็กน้อย แต่หลังจากปี 2017 ไทยได้ปฏิบัติตามมติคว่ำบาตรของสหประชาชาติอย่างเข้มงวด จึงทำให้การค้าระหว่างสองประเทศ ลดลงเกือบหมดสิ้น ประเทศไทยและ เกาหลีเหนือมีความสัมพันธ์ที่ "เป็นทางการแต่ไม่ลึกซึ้ง" ไทยดำเนินนโยบายระยะมัตระวัง โดยยึดหลักสากล คำนึงถึง มนุษยธรรม และผลประโยชน์ด้านความมั่นคงของภูมิภาคเป็นหลัก

เกาหลีใต้ และ ประเทศไทย มีความร่วมมือด้านการทหาร และ ความมั่นคง ตามที่กล่าวไปแล้วว่า ประเทศไทยได้ร่วมรบในสงครามเกาหลี, การมีส่วนร่วมใน UNC, การร่วมฝึกคอบร้าโกลด์, การได้รับทุนของเยาวชนไทย เช่น มีการ แลกเปลี่ยนนักเรียน/อาจารย์ และทุนการศึกษาจากรัฐบาลเกาหลีใต้, การส่ง

ทหารไปศึกษา และการซื้อเรือภูมิพลเพื่อเป็นการเริ่มการพัฒนาอุตสาหกรรมป้องกันประเทศกับเกาหลีใต้ รวมถึง ในด้านเศรษฐกิจ เกาหลีใต้เป็นหนึ่งใน คู่ค้าอันดับต้น ๆ ของไทยในเอเชีย ประเทศไทยและเกาหลีใต้มีความสัมพันธ์ ที่ใกล้ชิด ครอบคลุม และมีทิศทางเชิงบวก ในทุกมิติ ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และความมั่นคง

เมื่อทรมัประกาศขึ้นภาษี ประเทศไทยควรเสริมสร้างความร่วมมือ กับ เกาหลีเหนือ และเกาหลีใต้ใน เชิงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ ดังนี้

เกาหลีเหนือ: แม้ไทยจะไม่สามารถสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับเกาหลีเหนือได้โดยตรง (เพราะข้อจำกัด จากมาตรการคว่ำบาตรของ UN) แต่ไทยก็สามารถมีบทบาทในเชิง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ได้ดังนี้

1. **เป็นตัวกลางทางการทูต** (Track 1.5 หรือ Track 2 diplomacy) ใช้สถานะความสัมพันธ์ทางการทูตที่ยัง มีอยู่กับเกาหลีเหนือ เพื่อเป็น ช่องทางสื่อสารระหว่างประเทศตะวันตกกับเกาหลีเหนือ หรือเป็นพื้นที่ กลางสำหรับการประชุมหรือเวทีเสวนาสันติภาพ

2. **ความร่วมมือด้านมนุษยธรรมและภัยพิบัติ** ไทยสามารถเสนอความช่วยเหลือด้านการเกษตร หรือเวชภัณฑ์ ผ่านองค์กรนานาชาติ เช่น WHO หรือ UNDP เพื่อสร้างภาพลักษณ์เชิงบวก โดยไม่ขัดกับมติของ UN
3. **การพัฒนาบทบาทในเวทีอาเซียน + เกาหลีเหนือ/ใต้** ส่งเสริมการใช้กรอบความร่วมมือแบบ ASEAN +3 หรือ ASEAN Regional Forum (ARF) เพื่อผลักดันให้เกิดเวทีหารือด้านความมั่นคง หรือการลดอาวุธในคาบสมุทรเกาหลี

เกาหลีใต้ :

1. **ขยายการลงทุนร่วมและถ่ายโอนเทคโนโลยี** เมื่อเกาหลีใต้ถูกสหรัฐฯ เก็บภาษีสินค้ากลุ่มเหล็ก ยานยนต์ หรือเครื่องใช้ไฟฟ้า เกาหลีใต้อาจมองหา “ฐานการผลิตสำรอง” ในอาเซียน → ไทยควรเร่งเจรจาเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือนิคมร่วม เพื่อดึงการลงทุน
 2. **สร้างห่วงโซ่อุปทานระดับภูมิภาค (Regional Supply Chain)** ไทยสามารถจับมือกับเกาหลีใต้เพื่อพัฒนาห่วงโซ่การผลิตในอุตสาหกรรมที่ทั้งสองถนัด เช่น ชิ้นส่วนยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ และ พลังงานสีเขียว แล้วส่งออกไปยังประเทศที่ยังไม่มีภาษีกีดกัน
 3. **สร้างข้อตกลง FTA เสริม** ใช้ประโยชน์จาก FTA ไทย-เกาหลีใต้ หรือในกรอบ RCEP เพื่ออำนวยความสะดวกทางภาษี เร่งขยายข้อตกลงในอุตสาหกรรมเฉพาะทาง เช่น ดิจิทัล โลจิสติกส์ การแพทย์
- การที่สหรัฐฯ ประกาศขึ้นภาษีอากรต่อประเทศคู่ค้าในยุคทรัมป์ เปิดโอกาสให้ไทยมีบทบาทมากขึ้นในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในเอเชียตะวันออกโดยเฉพาะกับเกาหลีใต้ในเชิงเศรษฐกิจ และกับเกาหลีเหนือในเชิงการทูตและมนุษยธรรม

เหตุการณ์ตึงเครียดล่าสุดระหว่างเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ในเขตปลอดทหาร (DMZ) สะท้อนถึงความขัดแย้งที่ยังคุกรุ่นในคาบสมุทรเกาหลี ซึ่งสืบเนื่องจากสงครามเกาหลีและผลกระทบจากนโยบายของมหาอำนาจ โดยเฉพาะสหรัฐฯ แม้ไทยจะไม่มีบทบาทโดยตรงในความขัดแย้งนี้ แต่ในฐานะประเทศที่มีความสัมพันธ์กับทั้งเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ รวมถึงเป็นสมาชิกของ UNC ไทยสามารถมีบทบาทเชิงบวกในระดับภูมิภาค ทั้งในด้านมนุษยธรรม การทูต และเศรษฐกิจ เพื่อส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงระยะยาวในเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะภายใต้บริบทความเปลี่ยนแปลงจากนโยบายการค้าของสหรัฐฯ ที่เปิดโอกาสให้ไทยพัฒนาความร่วมมือใหม่ ๆ กับเกาหลีใต้ และเป็นสะพานเชื่อมกับเกาหลีเหนือผ่านกรอบพหุภาคีในระดับอาเซียน

พ.อ. หญิง มณฑิรา ยิ้มสมบูรณ์

อจ.ทก.วทบ.

อ้างอิง

1. <https://www.youtube.com/watch?v=3550muqWgck> ระอุเขตDMZสะท้อน ทหารเกาหลีใต้เปิดฉากสู้ในเกาหลีเหนือ
2. <https://www.amarintv.com/spotlight/world/511258> ทหารเกาหลีเหนือล้ำแดนในเขตปลอดทหาร DMZ ฝ่ายเกาหลีใต้ยิงปืนเตือนให้ถอย
3. <https://www.thairath.co.th/news/foreign/2851983> ระทึก เกาหลีใต้ยิงปืนเตือนทหารเกาหลีเหนือรุกล้ำข้ามพรมแดน
4. <https://thestandard.co/onthisday27071953/> 27 กรกฎาคม 1953 – วันสงบศึกสงครามเกาหลี
5. <https://www.youtube.com/watch?v=0v8PSRjDQ8Q> วิเคราะห์สถานการณ์ต่างประเทศ : Sunshine Policy ผู้นำเกาหลีใต้ฟื้น นโยบายตะวันฉาย (12 พ.ค. 60)